

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELŐLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213. fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
vitzisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HO KOZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: {
Egész évre 12 pengő.
Fél évre 6 pengő.
Külföldre egész évre 16 pengő.
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässer-
seitigung Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

HALÁSZAT - (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

TARTALOM: Meghívó. — Etecsünk-e? *Techet Róbert.* — A pontykrízis. — A halivadék védelme és a halászati tilalom. *Antalffy György.* — A vidrapókról. *Dr. Kolosváry Gábor.* — A Balaton tava és az ő halfaunája. *Dr. Lukács Károly.* — Társulatok—Egyesületek. — Újdonságok—Vegetések. — Külföldi lapszemle. — Árjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Sollen wir füttern? — Die Karpfenkrise. — Der Schutz der Fischbrut und die Schohnzeit — Die Wasserspinnen. (Dolomedes-Arten.) Der Balaton See und seine Fischfauna. — Gesellschaften und Vereine. — Vermischte Mitteilungen. — Auslandschau. — Fischpreise. — Annoncen.

ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET.

Meghívó

az Országos Halászati Egyesület f. évi március hó 18-án (pénteken) délután 6 órakor a földművelésügyi minisztérium palotájában (V. ker. Kossuth Lajos tér 11. sz. I. emelet 124. sz. alatt) tartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki bejelentések.
2. Igazgató évi jelentése.
3. Új tagok felvételének megerősítése.
4. Számvizsgáló bizottság jelentése; 1931. évi zárszám-
adások felülvizsgálata. (Alapszabályok 11. §)
5. 1932. évi költségeloirányzat megállapítása. (Alap-
szabályok 19. §)
6. Alapszabály módosítás.
7. Indítványok. (Nyolc nappal a közgyűlést megelőzően
írásban nyújtandók be)

Vendégeket szívesen látunk.

Budapest, 1932. évi március hó 1-én.

Tomcsányi V. Pál
elnök.

Ezen meghívó pótolja a névre szóló külön meghívót, mivel a lapot az egyesület minden tagjának megküldjük.

Etecsünk-e?

Irta: *Techet Róbert.*

1930. év nyarán, midőn a pontyarak lemorzsolódása megkezdődött, senki sem hitte volna, hogy a halarak alig egy év alatt annyira süllyedhessenek, mint ahogy az tényleg bekövetkezett. Ilyen alacsony pontyarakra, mióta Magyarországon mesterséges halászatot üznek, példa még nem volt, és amellet a jövő teljes bizonytalansága folytán még az a vigasztalásunk sincsen, hogy elérkezünk a mélyponthoz és hogy a jövőben az árak még lejjebb nem fognak szállni.

Igen sokan az ársülyedés okát egyedül és kizárólag a túltermelésben keresik és vélik megtalálni, holott annak előidezésében sokkal nagyobb tényezők működtek közre. Igaz ugyan, hogy a pontytermelésnek az utóbbi években úgy nálunk, mint a külföldön való nagymérvű emelkedése is káros befolyással volt az árak kialakulására, de a halarak ily nagymérvű letörésének okai mégsem egyedül a túlprodukciónban, hanem elsősorban az általánosan leromlott gazdasági viszonyokban, a közönség vevőképességének csökkentésében, a külföldi vámvédelmekben és a különféle külföldi beviteli tilalomfákban rejlenek. Hacsak a túltermelés idezte volna elő az áresést, akkor Németországban, ahol még ma sem termelnek annyit, mint amennyi az ország szükséglete s így még mindig sokezer métermázsa ponty importálására szorulnak, (például csak 1931 november, december hónapokban 10.024 q pontyot importáltak,) nem lett volna

szabad áresésnek bekövetkeznie, vagy legalább nem oly mérvűnek, mint nálunk s mégis azt látjuk, hogy ott is ugyanolyan arányban estek a halárak, mint a kimondott exportállamokban.

Hozzájárul az áreséshez még az a körülmény is, hogy a hal még mindig luxuscikk és így annak elhelyezése a mai rossz gazdasági viszonyok között fokozottabb nehézségekkel jár.

A helyzet sajnos aligha fog rövid időn belül megjavulni, mert ahhoz az egész gazdasági élet fellendülésére lenne szükség, ez pedig nem márol holnapra, hanem csak lassan fog kifejlődni. Hisz nem egy ország, nem is egy világrészről, hanem az egész földet átölelő világválságról van szó.

A mai hal- és takarmányárak mellett a tógazdaság rég megszűnt az az irigyelt lukratív mezőgazdasági üzem lenni, ami néhány évvel ezelőtt volt, és aminek sokan még ma is tartják. A tógazda ma már nagyon meg van elégedve, ha üzemköltségein felül minimális jövedelmet tud tavaiból kihozni. Az a körülmény, hogy a jelenlegi halárak alig fedezik már a feletetett takarmány és az erre fordított munka költségeit, aktuálissá teszi annak a fontos kérdésnek a felvetését, hogy a jövőben etessük-e a halakat, vagy sem. Erre a kérdésre igen nehéz a felelet, mert annak elbírálásánál annyi mindenféle, főként a helyi viszonyoktól függő körülményt kell figyelembe venni, hogy általános, minden tógazdaságra egyformán vonatkozó véleményt mondani szinte lehetetlen. Itt csak arra szorítkozom, hogy néhány ezen kérdés elbírálásánál okvetlenül figyelembeveendő fontos momentumra hívjam fel a figyelmet.

Németországban, ahol ezen kérdés szintén napirandén szerepel, igen sokan az etetés nélküli extenzív gazdálkodásra való áttérésnek csinálnak propagandát, mert véleményük szerint egyedül a termés, illetőleg a kínálat csökkentésétől várható az őszi áralakuláskor javulás. Sőt e célból lehetőleg minél több tónak teljes üzemén kívül való helyezését ajánlják, hogy ezáltal is csökkentsék a termést. Részemről nem hiszem, hogy Németországban addig, míg a mai rossz, sőt esetleg bekövetkezendő még rosszabb gazdasági viszonyok fennállanak, a terméscsökkenés lényegesen tudná az áralakulást befolyásolni, mert úgy tőlünk, mint Jugoszláviából, Franciaországból, Csehországból, sőt Oroszországból minden nehézség nélkül pótolható, (amint eddig is történt) ezentúl is a hiányzó pontymennyiség.

Az etetés általános teljes beszüntetése igen könnyen azzal a veszéllyel is járhat, hogy az intenzív tógazdaságok etetett halához szokott közönség, a tisztán természetes táplálékon felnevelt, minőségileg kisebb értékű pontyot nem fogja vásárolni; ennek a pontyevéstől elszokott közönségnek a halfogyasztás számára való újbóli megnyerése igen nehéz feladat lenne a jövőben.

Az etetés vagy nem etetés kérdésének elbírálásánál legfőbb tényezőként a tógazdaság által termelt hal kilogrammjára jutó üzemköltség szerepel. Ugyanis a rentabilitás szempontjából minden azon fordul meg, hogy egy kilogramm halnak mennyi a termelési költsége, minél olcsóbban tudjuk ezt előállítani, annál nagyobb nyereségre lehet kilátásunk. Ezen termelési költség két komponensből tevődik össze, még pedig az állandó és a változó költségekből. Az állandó költségekhez azokat sorolhatjuk, amelyek vagy egyáltalán nem, vagy csak igen kis mértékben változnak, ilyenek a föld bére, a létesítési költségek amortizációja és kamata, vízdíj, lecsapolási járulék, intéző, halászmester és egyéb állandó

személyzet járandósága, biztosítási díjak, a töltések és műtárgyak fenntartása, tavak tisztántartása, a felszerelések fenntartása, és esetleges szivattyúzások. Ezen kiadások rendszerint oly kis határok között változnak, hogy állandóknak tekinthetők, ezzel szemben teljesen az üzem intenzívitásától függnnek és nagymérvű ingadozásnak vannak kitéve az etetési, trágyázási, kihelyezési és lehalászási költségek, fuvarok, (ezen költségeket együttesen többtermelési költségeknek is nevezhetnők) továbbá az adók. Ezen változó kiadások az intenzívitás mértéke szerint az összes költségeknek 40—50 sőt 60%-át is kitehetik.

Az etetés kérdésénél a fontosabb szerepet az állandó kiadások játszzák, mert ezeket alig lehet csökkenteni és különösen a nagyobb intenzív üzemre berendezett tógazdaságokban néha igen jelentékenyek ezek a kiadások, szemben a külön intéző és egyéb állandó személyzet nélkül vezetett kisebb gazdaságokkal. Miután a holdankénti állandó költségek nagysága nem változik a termelt halmennyiséggel arányosan, hanem akár kis, akár nagy termés van, ugyanazok maradnak, az intenzív üzemre berendezett gazdaságokban az etetés teljes beszüntetése a hal termelési költségét oly rendkívüli módon emelné, hogy aligha lesz rentabilis az üzem. Ilyen nagy állandó költséggel dolgozó tógazdaságokban a hal kilójára eső előállítási költségek csökkentése végett feltétlenül szükséges és célszerű lesz bizonyosfokú etetés, hogy azonban milyen határig lehet majd az etetéssel elmenni, az csak az összes kiadások (állandó és változó) figyelembevételével eszközölt pontos számításokkal állapítható meg.

A rentabilitási határ a mindenkori hal- és takarmányárak szerint változni fog s így teljesen megbízható végleges eredményt csak úgy tudnánk kapni, ha sem a halárak, sem a takarmányárak nem változnának lényegesen.

Az etetés teljes elhagyása és tisztán a természetes hozamra alapított extenzív üzemre való áttérés csak ott lesz lehetséges, illetőleg rentabilis, ahol a természetes hozam aránylag nagy és az állandó üzemköltségek igen alacsonyak vagy, ahol ezek a minimálisra redukálhatók, bár az utóbbival igen óvatosan kell bánni, mert esetleg sokkal több kárt okozunk magunknak, mint amennyit megtakarítottunk volna. Különösen áll ez a töltések fenntartására, és a tavak tisztántartására, ahol egy a fenntartás elhanyagolása folytán előálló töltésszakadás, vagy a növényzet nemirtása következtében beálló elvadulás oly káros következményekkel járhat, hogy a helyreállítás az egész tógazdaság-hozamot felemésztheti.

Az etetés teljes megszüntetésének kérdésénél feltétlenül figyelembe veendő az a tény, hogy a csupán természetes hozamra alapított üzemenél a halak növekedése sokkal lassabb és így az év végén a halak egyedsúlya sokkal kisebb lesz, mint, hogyha azokat etettük volna. Ez a hátrány többé-kevésbé kiküszöbölhető ugyan igen ritka népesítéssel, azonban ez feltétlenül a holdankénti hozam rovására fog menni, mert a tó termőképességét kis kihelyezéssel nem lehet kellően kihasználni és így igen sok táplálék fog veszendőbe menni. Ezt a termésveszteséget a kis és nagy hal közti árkülönbséget aligha lesz képes fedezni, aminek következtében az ilyen gazdálkodás nem lesz rentabilis. Ha teljesen ki akarjuk a tó termőképességét használni, azt csak a túlnépesítéssel érhetjük el, amikor viszont oly kicsinyek maradnak a halak, hogy még egy évre ki kell majd azokat helyezni. Ezáltal egy évvel meghosszabbodik az üzem, ami megint csak emeli a termelési költségeket, mert hiszen azokat újból ki kell helyezni, újból lehalászni, a kallódási száza-

lék is kétszeres lesz, a teletetés is pénzbe kerül és végül egy évi kamatveszteség is előáll.

Az etetésen kívül ma már igen fontos szerepet játszik a termés emelése szolgálatában a tavak trágyázása s e téren egyes tógazdák igen szép eredményeket értek el úgy nálunk, mint külföldön. Miután a trágyázás által elért termésszaporulat költségei jelentékenyen kisebbek, mint az etetés által elért terméstöbblet, azért olyan tógazdaságokban, ahol az etetést teljesen be akarják szüntetni, ajánlatos volna a terméseredményeket intenzív trágyázással fokozni. De ezt csak ott alkalmazzuk, ahol a trágyázás bevált és annak számszerű jövedelmezősége beigazoldást nyert. Ahol azonban eddig lényegesen nagyobb hozamemelkedést nem tudtak trágyázással elérni, ott a mai rossz viszonyok mellett ne kísérletezzenek, mert csak teljesen bevált és kipróbált, tehát feltétlenül jövedelmet hozó módszereket szabad alkalmazni.

Amint látjuk igen nehéz probléma az etetés vagy nem etetés kérdésének eldöntése. Véleményem szerint olyan kisebb gazdaságok, amelyeknek aránylag nagy a természetes hozamuk, és amellől kis üzemköltséggel dolgoznak, esetleg teljesen beszüntethetik az etetést és trágyázással igyekezzenek a termésüket fokozni. Olyan gazdaságokban azonban, amelyekben az állandó üzemköltségek aránylag nagyok és ezek veszély nélküli csökkentésére mód nem kínálkozik (ide sorolandók a többszáz holdas nagy gazdaságok), ott ezen költségek elosztása céljából kisebb méretű etetés trágyázással kombinálva feltétlenül ajánlatos, sőt kívánatos lesz. A takarmányt azonban kizárólag a piacra szánt halakkal etessük fel, mert a külföldön csak jóminőségű etetett halakkal tudunk a vámok által védett belföldi termékkel szemben konkurrálni. Az etetést lehetőleg későn kezdjük, hogy minél több takarmány maradjon arra az időre, mikor a természetes táplálék már fogytán van, nehogy a halak a lehalászás, illetőleg a teletetés előtt lefogyjanak.

Etetésre bármilyen növényi magot fel lehet használni, a fontos csak az, hogy egészséges legyen és ne romlott, mert a halak igen könnyen bélhuratot kapnak a romlott takarmánytól, ami egyrészt visszaveti a beteg halakat a fejlődésben, másrészt erősebbmértvű megbetegedésnél pusztulást is okozhat. Magától értetődik, hogy csak olyan áron beszerezhető takarmányt etessünk, amely rentábilisan használható fel.

A továbbtenyésztésre szánt anyagot lehetőleg trágyázással fokozott természetes táplálékon neveljük fel. Ezen tenyészanyag a fejlődésben ugyan valószínűleg vizsgálja fog valamelyest maradni, ezt azonban a halak, mint tapasztalásból tudjuk, a következő évben teljes mértékben pótolni képesek. Ajánlatos lesz ellenben ezen, kövéreknek éppen nem mondható, továbbtenyésztésre szánt halakat a télen át a szűk teletők helyett kisebb mélyvízű tavakban átteleltetni, nehogy tavasszal, kihelyezés után a legenyégt anyag jórésze elpusztuljon.

Az etetés redukálása folytán beálló terméscsökkenés valószínűleg előnyös hatással lesz az áralakulásra, bár megközelítőleg sem oly mértékben, mint ahogy azt sokan remélik. Nálunk ezen csökkenés főként a hal elhelyezésénél fogja előnyös hatását éreztetni, ugyanis eddigi hazai termésünknek csupán 25%-át fogyasztotta el a belföldi közönség, míg 75%-ot exportra szorult, kisebb termés esetén ezen arányszám előreláthatólag lényegesen meg fog változni, és így a termelőnek kevesebb gondot fog okozni a hal elhelyezése, annál is inkább, mert az etetés elmaradása miatt a külföldi haltermékekben is nagy csökkenés várható, aminek bizonyára a külföldi kereslet jelentékeny megélénkülése lesz az eredménye.

A pontykrízis.

Nem szándékom a pontykrízist a maga teljes egészében mostan elemezni, megvárom a szezon végét, amikor bőséges alkalom lesz görcső alá venni mindazon okokat, amelyek a pontykatasztrófát előidézték.

Ha mégis foglalkozom a pontyértékesítés kérdésével, teszem ezt azért, mert most vagyunk a kihelyezés előtt, most kell magát a tógazdának elhatároznia, intenzíve vagy extenzíve kíván-e gazdálkodni és eszerint sűrűn vagy gyéren népesítsen. Ha az ideai halárakat vesszük alapul, akkor csak gyenge etetésre volna szabad berendezkedni. Biztosítékot nyújtani pedig, hogy az ősszel az árak megjavulnak, nem tud senki, de az ideihez hasonló árrombolásnak elejét venni igenis tudjuk, ha a termelők zöme közös érdekük megvédelmezésére tömörül. Ezt azért mondom, mert az ideai alacsony árakat nem kizárólag a rossz gazdasági viszonyok okozták, hanem közrejátszottak oly tényezők, melyekkel szembeszállni van mód és lehetőség.

A „Halászat“ 1931 január 15-i számában, de különösen külföldi szaklapokban megjelent igen sok cikkemben rámutattam, hol vannak a hibák és hogyan lehetne segíteni.

Nem akceptálom, hogy pontyban túltermelés van. Ha az összes pontyot termelő országok hozamát 20 millió kilóra becsüljük és ugyanazon országok lakosságához arányítjuk, akkor fejenként és évenként 12 deka pontyfogyasztást kapunk. Tehát nem túlprodukción van, hanem az értékesítés körül vannak bajok. Hogy ez helyes mederbe tereltesse, nem nagytermelő vállalatok „elosztó szerveire“, hanem a régi halkereskedelemre van szükség. Szükséges, hogy a pontyárat a fogyasztó vásárlóerejével arányba hozzuk. Ki kell küszöbölni mindazokat a fölös költségeket, amelyek a halat a termelőtől a fogyasztóig terhelik. Ezt csak úgy érjük el, ha a pontyunk egyszerűen leölt állapotban hozzuk a piacra. Talán nem lesz érdektelen, ha ide iktatom, hogy a „Verein deutscher Teichwirte“ elnöke, ezelőtt 33 évvel, hogy gondolkozott e kérdés felett.

„Bárá Gärtner 1899 február 18-án Drezdában ezeket mondja:

(Paul Vogels Korrespondenzblatt für Teichwirtschaft 1932 február 1-i száma.)

Minden dicséret megilleti a német háziasszonyokat, azonban kisebb gyarlóságai nekik is vannak. Ezek közé számítható az is, hogy a pontyot minden körülmények között élve akarják a konyhájukba kapni. Még ha a szegény állat már $\frac{3}{4}$ részben tönkre is ment, vagy éppen halálosan betegen érkezik is a konyhába, az nem számít semmit, de a hálnak még lélegznie kell, különben nem ér semmit. A néma türelembajnoknak legtöbbször már csak a szakácsnő kezében szabad párját kilehelni. És pedig miután ez a kéz legtöbbször semmi hozzáértéssel nem rendelkezik, kimúlását gyakran hosszas szenvedések előzik meg. Így volt ez már a nagymama idejében és így lesz ez ma is. Hát igaz, szép dolog az örökölt dolgokat megbecsülni és tisztelni, de azért arra is tekintettel kellene ám lenni, hogy azok helyesek és időszerűek legyenek. Mert hát a múlt is az emberek világa volt és azoknak az embereknek is voltak hibáik és téves nézeteik. Megengedem, hogy régebben a rossz közlekedési viszonyok, a piac hiányos hatósági ellenőrzése mellett az a kívánság, hogy a ponty élve kerüljön a konyhába, némileg jogosult volt. Ma azonban kitűnő közlekedésünk jóformán mindenhova kiterjedő táviró- és távbeszélő hálózatunk, a piac kitűnő hatósági ellenőrzése, a vonat-

kozó törvényes rendelkezésekbe ütköző botlásokra kiszabott szigorú büntetések fölöslegessé teszik már azt, hogy a pontyot élve vásároljuk. De meg hát tulajdonképpen sokkal jobb is, ha kimult, de még friss állapotban jelenik meg a konyhánkban. Ha háziasszonyaink ehhez a javaslatához hozzájárulnának, akkor a pontykereskedelmen nagyot könnyítenének. Egyúttal pedig az én szegény védtelen pártfogoltjaim irányában is nagy jószágot gyakorolnának, mert hisz ők a halak élve szállításának áldozatai.

Ha én például ma egy métermázsa eleven pontyot rendeltetési helyére akarok juttatni, akkor vannak olyan esetek, hogy 400 liter vízre (= 4 mázsa) és egy hordóra van szükségem, amelynek súlya szintén kitesz 50 kilót, így tehát 5¹/₂ métermázsanak a szállítását kell fizetnem és abból csak 1 métermázsa eleven halat adhatok el. El lehet képzelni, hogy mindez milyen körülményességekkel jár! A termelő az ő raktártavaiból meg rakodik hordókba és szállít a vasúthoz. Ott a kocsiról át kell rakodni vasúti vagonokra. A rendeltetési helyre megérkezve a hordókat megint tengelyen kell tovább szállítani, míg az elbágyadt pontyok a kiskereskedőnek vagy a vendéglőnek igen gyakran nem is megfelelő berendezésű raktármedencéibe kerülhetnek, míg végül is a hordókban és rocskákban tönkremennek, összetörödnék, — gyakran a lapos oldalon feküdvé — eladásra kerülnek. Innen aztán minden más bevásárolt holmi közé vándorolnak a bevásárló háziasszony kosarába, hogy életük hátralevő részét szörnyű izgalmak között a konyhában fejezzék be.

Hát szépnek egész biztosan nem nevezhető ez, emellett pedig rendkívüli árdrágító szerepe van. A halnak nem szabad sem a vízben elpusztulni, sem pedig ebben az ő elemében halálra kínozni; ez árt a jó ízének, árt a mi egészségünknek, az erszényünknek is, a mi német háziasszonyainkhoz pedig nem méltó. Ha ön az itt kifejtettekkel egyetért, úgy nagyon kérem juttassa azokat a német asszonyok szívéhez. Mondja meg a háziasszonyoknak, hogy egyetlen európai országban sem fogyasztanak olyan sok halat, mint Oroszországban, Hollandiában és Angliában és ezekben az országokban észébe sem jutna egyetlen háziasszonynak sem, hogy a halat élve kívánja a konyhájába; mondja meg azt is és kérdezze meg, hogy miért van az, hogy a mi háziasszonyaink minden tengeri halat, mint pl harcsa, lazac, süllő stb kimult állapotban vásárolnak és ha majd erre azt a választ fogja kapni, amit nekem igen gyakran adtak: „Na igen, hát azok persze tengeri halak!” akkor ön ne mondjon egyebet, csak annyit, hogy „sikerült becsapni!”, harcsa, lazac, süllő t. i. nem tengeri halak. Pedig a termelők számára, de a kereskedőkre nézve is az élveszállítás igen nagy rizikót jelent. Ha a szállítvány valahol megreked, vagy pedig nem szállítják eléggé gyorsan, akkor a halak a vízben elpusztulnak, silánnyá válnak és mint csökkent értékű áru a halárveréseken kerülnek kalapács alá.“

Ha ezekben a lelkes szavakban megnyilvánult felfogást magunkévá tesszük, egy lépéssel előbbre visszük az értékesítési lehetőségeket.

Mindezekon kívül talán legfontosabb, hogy minőséget termeljünk. Nem zsírmasszát, hanem halhúst kíván a vevő. A termelésben a piaci igényeket kell szem előtt tartani. Nem lehet csupa nagy vagy csupa kis halat termelni. Nem minden vevő kívánja a tükröspontyot. A túl magas pontyot nem szereti, nem lehet gazdaságosan felszeletelni. Végül statisztikát kell csinálni. Képtelenség, hogy a kereskedelem nem tudja, mennyi halat kell el-

adnia. Minden termelő, aki kivonja magát a termelési adatainak beszolgáltatása alól, vét a közös érdek ellen.
id. Zimmer Ferenc.

A halivadék védelme és a halászati tilalom.

A cél és a csalhatatlan eszköz összefüggésben vannak azok szemében, akik a nyíltvízi s itt is különösen a folyami halászat ügyét jóindulatú semlegességből figyelik, vagy éppen intézik, de soha nem halásztak, hálót nem húztak, sőt talán nem is láttak. A beavatott, a gyakorlati halász azonban tudja, hogy a halászati tilalom az összes elérhető és fogatba vehető eszközök között a legkevésbé hatékony a halivadék védelmére és nem a folyók halasításának számbavehető emelésére alkalmas, hanem inkább a zártvizek halászati hozamának hasonlíthatatlan növelésére. A végső tételt igen könnyű bizonyítani. Csak el kell gondolni, hogy a halászati tilalom tartama alatt a folyók halásza csak olyan halat hozhat forgalomba, melyről községi bizonyítvánnyal igazolja, hogy még a tilalom előtt fogta, holott a fogási lehetőségek nagyon korlátozottak lévén, a mindenkor fogásokkal alig tudja a napi szükségletet kielégíteni, a tilalmi időre tartalékolni pedig szinte semmit nem tud; a zártvizek halásza azonban korlátlanul dolgozhatik, a tilalmi idő tartamára versenytárs nélkül marad, egyedül van a piacon. Most már csak a kereslet és kínálat törvényének a teljes erővel való kihasználása van hátra és a halászati tilalomból, a zártvizek halásza kihúzta a maga nagy hasznát. Kihúzta s ez alatt a szünetelő, a téltenségre kárhozott folyami halász és minden segédmunkása, ezeknek egész családja a nélkülözések minden átkát elszenvedti, mert nemcsak hal nem volt tartalékolható a tilalmi időre, de pénz sem, hiszen mikor nincs tilalom alatt, akkor is alig keresi meg a létfenntartás legszűkösebb feltételeit a folyami halász.

Nem kielégítő és a valóságos viszonyoknak nem is megfelelő ellenvetés az, hogy e tagadhatatlan hátránnyal szemben, ami a halászt sújtja, előny hárul a közre, mert a tilalom megvédte az ívóhalakat és a zsenge ivadékat. Nem kielégítő az ellenvetés azért, mert folyóban, ma, a hal, ivása közben alig van a megfogás nagyobb veszedelmében, mint tilalmon kívül, hisz a szabályozott medrekben, már közepes vízállás mellett is, lényegében hiányoznak az ívóhelyek, ahol bandázhatna a hal, mint a folyók szabályozása előtt bandázott a végeláthatatlan kiöntésekben. A zsenge ivadék pedig, ha megfogható volna is, éppen az ívóhelyek gyér volta miatt számot nem igen tesz.

Azt felelik erre azok, akik esküsznek a halászati tilalom üdvözítő voltára, hogy a halászati tilalom mégis csak nagyon előnyös a folyók behalásítása végett már csak azért is, hogy felfüggeszhető és a felfüggesztés feltételeképpen kötelezhető a halász ivadék és ikra kihelyezésére, ami az ívóhelyek hiánya miatt való ki nem elégítő leívás elmaradt eredményét több mint 100% sikerrel pótolja. Dehát ez megint csak a tények nem ismerője számára elfogadható érv. Egy irányban bizonyos a 100% siker: a zártvizek hatalmas urai számára, akik kizárólag szállíthatják a halász által kihelyezendő ivadékat és ikrát. Igen. A zártvizek hasznait csoda módon emeli az, hogy a halásznak a tilalom felfüggesztése ellenében a zártvizekből beszerzett ivadékat és ikrát kell kihelyeznie. Emeli azért, mert a zártvizek urai így bevételhez jutnak olyan cikkekért, amik közül az ivadékat, tilalom felfüggesztése nélkül bátran eláshatnák, sok esetben el is ássák, mikor külföldi viszonylatban értékesi-

teniök bármely ok miatt lehetetlen. De a kihelyezett ivadékok és ikra a behalásztást nem emelheti és nem is emeli. A gyakorlatban ugyanis többnyire tükörponty-ivadékok kerül kihelyezésre, amely zártvizekben kelt ki, nevelkedett a kihelyezésig, megszokta a veszélymentes, biztos életet, nem tanulta meg az ellenségei elől való meneküléséhez első sorban szükséges fürgeséget s a más természetű, melegágyszerű tóban nem szokta meg a folyóvízi élet mostohaságait. Elpusztul tehát a kihelyezett ikra nagyobb részével együtt nemcsak ellenségeinek martalékkaként, hanem elpusztul a számára megszokhatatlan új életelemben, a hűvös folyóvízben. Az utolsó évtizedben igen súlyos ezreseket felemészítő állami támogatás árán is rengeteg nemesponty-ivadékokat helyeztek ki a folyókba, a kihelyezés óta eltelt idő alatt több kilogramm súlyúra kellett volna a nemesponty-ivadékoknak kifejlődniök, több iváson kellett volna már keresztül esniök s a hálózó halász ugyan vallhatja, hogy a tógazdaságok urai az ivadékok árát sürgősen megfogták, mert hiszen maga a halász adta az árak jó részét a kezükbe; de ugyanaz a halász csak néhány darab nemespontyról tehet olyan vallomást, hogy sok százrezet magával nemcsak kihelyezte, de meg is fogta.

Elmélet és gyakorlat így mutat két eredményt.

Mindazonáltal el nem viátható, hogy a halivadékok védelemre szorul és meg is védendő; de nem tilalommal. Nem halászati tilalommal. Más módon.

A halivadékok védelmét elsősorban a kíméleti területek lelkiismeretes kijelölésével és fenntartásával, a kíméleti területek szaporításával lehet eredményesen munkálni, vagyis azon a nyomon, amit az 1888 : XIX. tc. (Ht.) 16. §-a elgondolt, másodsorban pedig az ártéri mélyedéseknek (kubikgödröknek) egymással és a legmélyebb gödröknek a folyómedrekkel való biztos összeköttetése útján, vagyis azon a nyomon, amiből valamit már elgondolt az 1925 : XLIII. tc. (Hn.) 6. §-a, különösen az utolsó bekezdésben.

A Ht. elgondolása szerint való kíméleti területek állandó ivó, állandó ivadék-nevelő helyek lennének, ha volnának. Csak éppen nincsenek, vagy igen gyéren vannak. Bizonyára a legtöbb halászati társulat mind maig adós a kijelölésekkel, holott a folyók mentén igen sok terület létezik, amely kiválóan alkalmas lenne kíméleti terület céljaira. Dehát az a baj, hogy a Ht. rendelkezése szerint kártérítést kellene nyerniök azoknak, akiknek gazdasági érdekét sértené a kíméleti területek állandó és általános halászati tilalom alá kerülése s a kártérítést a halászati érdekeltek tartoznának nyújtani, akik a maguk halászati társulatát minél kisebb terhekkel kívánják fenntartani.

Nagyszerű ivó és ivadék-nevelő helyek lennének a kubikgödrök is, ha arányos árkok ásása által biztos összeköttetésbe kerülnének s ezen a módon egymásba átadhatnák, átocsáthatnák az ivóhalakat, az áradás visszavonulása alkalmával pedig egymásba és a legmélyebbekből a folyómederbe visszaadhatnák az ivóhalakat, a víz visszahúzódásának növekedésével pedig átadhatnák a mederbe az ivadékokat is, s nem az lenne a helyzet, ami ma, hogy az ivóhal és ivadéka is kint reked az összeköttetés híján levő kubikgödrökben. A Hn. 6. § ut. bek. ugyan tiszteletreméltó határozottsággal mondja, hogy a halászbérlő, akinek a kubikgödrök kizárólagos hasznóbérlésébe adandók, köteles arról gondoskodni, hogy a mélyedésekben rekedt halivadékok az anyavízbe jussanak; de nem ismeri az életet, aki azt gondolja, hogy egy-egy ilyen szép törvényi rendelkezés már meg is mentette a halivadékokat. Mert a kubikgödrök nagy szá-

múak, az ártér egész területét ellepik, legkevésbé sem egyenlő mélységűek, az ár visszavonulása alkalmával különböző időkben apadnak le annyira, hogy kimerhető belőlük az ott rekedt ivadék, pedig nem is elég kimerni, be is kell szállítani az ivadékokat az anyavízbe s ez sokszor kivihetetlen a távolságok nagysága, no meg az ivadékok kényessége, gyengesége miatt is.

Ha az állam igazgatási és áldozatos gondossága a kíméleti területek szaporítását a lehető legszélső határig munkálná, s a kubikgödröknek a mederrel való összeköttetését a most különben is nagy tömegben rendelkezésre álló szükség-munkások segítségével, árkok vonása által következetesen és céltudatosan kiépítené, már a legközelebbi áradás levonulásakor oly mérhetetlen tömegű, életképes, edzett halivadékok jutna a folyókba, amit az összes tógazdaságok nemesponty-ivadéköllománya sem tudna mennyiségben, vagy értékben megközelíteni s nem lenne szükség arra, hogy időleges tilalmi rendelkezésekkel koplaltassuk a halászok széles társadalmát és az ezeknek körébe tartozó családtagokat, vagy hogy a tilalom felfüggesztése árán a tógazdaságok hatalmas urainak adja át keresménye fölét a halászgazda olyan ivadékokért, amit csak kihelyezni sikerül, de az életben többé viszontlátni soha.

Egész bizonyos, hogy ezekre az utakra rátér a földművelésügyi kormányzat azonnal, mihelyest a gyakorlat szakembereitől kér véleményt, nem pedig az elméletiektől.

Antalfy György
szegedi halászmester.

*

Teljes egészében szívesen közöltük a nyíltvízi halászat szempontjából oly fontos ivadékvédelemre vonatkozó cikket, épúgy, mint a múlt évfolyamban közreadtuk *Szoják Ernő* tagtársunk közleményét is, aki szintén a halászati tilalom teljes eltörlését kívánta. Az eszmék tisztázása végett igen üdvös és egyesületünk érdekében álló, ha a nyíltvizek halászatával hivatásszerűen foglalkozó gyakorlati szakemberek cikkeikkel minél többször és minél többen keresik fel lapunkat. Ugyancsak az eszmék tisztázása s a helyes irányban való haladás kívánja azonban azt is, hogy rámutassunk az esetleges tévedésekre és az — ugyancsak hivatásos nyíltvízi halászati szakembertől származó ellentétes véleményekre és tapasztalatokra is.

Lássuk tehát először a tilalom-megszüntetés óhajával kapcsolatban s a múlt évi halásznapon *Szoják Ernő* tagtársunk amaz állítását, hogy Poroszországban tilalom nincs. Már a halásznapon *Fischer Frigyes*, egyesületünk ott elnöklő igazgatója válaszában hangsúlyozta, hogy a Német Birodalom minden részében — bár országonként különböző — tilalmak vannak érvényben, melyek felfüggesztését ott is kérni kell. Tévedés tehát, hogy Németországban a tilalom már túlhaladott álláspont volna.

Antalfy tagtársunk jelen cikkére vonatkozólag a következőket kell megjegyeznünk:

Tilalom nélküli zártvízként halászható természetes halászerület nincsen hazánkban. A Balatonon áprilisban szünetel a halászat, a Velencei tó üzeme pedig rendes tilalmi időt tart be. A mesterséges tógazdaságokban természetesen nincsen halászati tilalom sem nálunk, sem pedig külföldön. Ezek termésüket ősszel és télen viszik piacra legnagyobb részben. Ha termésük ekkor bármely okból nem fogy el, azt senki sehol sem tilthatja meg nekik, hogy a tilalmi idő alatt is ellássák a piacot saját termésükkel.

A tógazdasági nemes pontyok alkalmasságát a nyíltvizek és holtágak halállományának javítására és gyarapítására már régóta általában elismerik a nyíltvizek halászsai. Ime: „E vizeken a halászat művelésében legnagyobb haladás az, hogy a mesterséges behalásítás jelentőségét a közhalászkok is elismerik már, s nagy áldozatokra hajlandók a halállomány e révén való növelése és nemesítése érdekében, amint azt a háború utáni években történő rendszeres ivadékkihelyezések igazolják.” (Répássy Miklós: Halászatunk fejlődése az utolsó 25 év alatt. „Halászat”, 1924. 17—18. sz.)

De lássunk erre vonatkozólag egy legújabb, f. é. január hó 26-án kelt, és dunai halászbérlő, tehát szintén gyakorlati, szakember tollából való levelet!

„Szerintem nagyon is indokolt a pontyivadék kihelyezése. A nálunk itt maradt ivadékok, gyönyörűen fejlődtek, különösen a 31-es évben.

A tavalyi évben, június elején, kaptunk Romániából vándor pontyokat, meglehetősen nagy mennyiségben. Úgy tudom körülbelül Érsekcsanádig vonultak nagyobb tömegben. Nem voltak nagyok, 30—60 dekásak. Azonban egy nagy részük magán viselte a kitenyészített ponty jellegét. Úgy gondolom, hogy ezek az előző évek kihelyezése után, az árvizekkel kerültek le. Hajós tiszték elbeszélése szerint, kora tavasszal, tavaly, csak a Szulnában lehetett ezekből a pontyokból fogni. A Dunában nem. Áprilisban indultak el amikor is állandóan kaptuk a hírt, amint feljebb és feljebb vonultak. Hozzánk június 7-én érkeztek, amikor is az első egyedeket sikerült fogni. A júliusi árvíz azután nagy részüket elvitte s azután csak kisebb mennyiségben kerültek hálóba.”

Hasonlóan vélekednek mások is. Egyik kiváló dunai halászbérlő mult évben azt mondotta, hogy *csakis a gyorsnövésű tógazdasági nemespontyok húzzák ki a bajból*. Számtalanszor a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak előttünk a pontyosítás kitűnő eredményéről, és a süllőikra kihelyezések sikeréről és nagy hasznáról más nyíltvízi halászkok is, szóban és írásban egyaránt.

A szerkesztő.

A vidrapókról.

Irta: Dr. Kolosváry Gábor.

Előbbi cikkemben a bűvárpókról írtam ismertetést, most pedig a másik vízi pókunkkal: a vidrapókkal szándéksom foglalkozni. A vidrapók ugyan nem rokona a bűvárpóknak, mert farkaspókfélékkel áll közelebbi rokonságban, de az életmód tekintetében leginkább megközelelti a bűvárpókot, sőt bizonyos tekintetben a halászkokat még jobban érdekli.

De nem csupán azért foglalkozom vele, mert mint vízi rablópók a halgazdasággal foglalkozók figyelmére érdemes, hanem egy különleges magyar nemzeti szempontból is. Ez az utóbbi szempont szinte kötelességemmé teszi, hogy szóvátegyem azt a hatalmas munkát, mely tavaly hagyta el a sajtót, s mely tanubizonyosságot tesz a külföld részéről minduntalan és úgy szólván minden téren, s így még pókfaunánk tekintetében is, megnyilvánuló meglepő tájékozatlanságról, mellyel Hazánkkal szemben még igen sok külföldi szakember is viseltetik.

Nem kevesebbről, mint arról van ugyanis szó, hogy a mult évben megjelent egy tekintélyes terjedelmű mű *Pierre Bonnet*, kiváló francia bűvár tollából a toulousei egyetem bölcsészeti fakultásának kiadványaiban: „*La mue, l'autotomie et la régénération chez les araignées, avec une étude des Dolomedes d'Europe*” címmel. E mun-

kanak minket csak az a része érdekelt, mely a vidrapókkal: a *Dolomedes* foglalkozik. Mielőtt azonban a könyvet ismertetném, s foglalkoznám az abban foglalt tévedésekkel, szükségesnek vélem, hogy előljáróban a vidrapókkal közelebbről megismertessem az olvasót.

A vidrapóknak Európában három faja él: a *Dolomedes fimbriatus*, *plantarius* és *italicus*. A legutóbbi csak Dél-Olaszországban ismeretes, eddig még másutt nem találták meg. A két előbbi azonban szelvében-hosszában él Európában, s a *fimbriatus* gyakoribb és északra jobban elterjedt, valamint délre is inkább lemegyen, mint a *plantarius*. Középamerikában: Mexicóban él még egy faj az Európaiak helyett: a *Dolomedes minor Banks.*, mely azonban a mi fajainknál kisebb és 10—14 milliméter hosszú csupán.

Hazánkban a két vidrapók közül szintén a *fimbriatus*, azaz a szegélyes vidrapók a gyakoribb. Egyik faj sem tartozik a közönséges pókok közé, de azért édes vizeink

Dolomedes plantarius
Egyszínű, barna nagy pók, melynek természetes nagysága körülbelül 23^m/m. Teste és lába dúsán szőrözött.

Szegélyes vidrapók.
(*Dolomedes fimbriatus*)
Potroha jobban elkeskenyedik mint a *plantarius*é, s teste kevésbé dús szőrözött. Az előbbinél kisebb faj.

(Szerző rajza)

mellett gyakorta lehet találni, bár nem mindenütt. Régente egyes bűvárok, mint *Herman Ottó* és *Thorell Tamerlán* is: a két fajt egy fajnak vélték, de máma már egész határozottsággal állíthatjuk, hogy a két *Dolomedes* valóban egymástól különálló, egymással soha nem kereszteződő, csupán testvér faj. Mellékelt ábráink is szemléltethetően mutatják a kettő közti külső alkattanai különbséget. Életmódjuk azonban szorosan megegyezik. A vidrapók vízmentén él, a víz felszíne feletti vízi növényeken tanyázik, itt leselkedik a növényekre szálló bogarakra, s a vízbe csak akkor megyen, ha üldözés elől kell menekülnie, vagy ha táplálékát onnét akarja megszerezni. A *plantarius* faj eléri a 22—23 milliméter nagyságot is, a *fimbriatus* ellenben csak 15—17 milliméter hosszúra nő meg. Áldozataikat merész nekirohanással, vagy hatalmas, tigris szerű ugrásokkal ejtik hatalmukba. Nem csak jól fegyverzett, hanem igen erős: futásra és ugrásra kiválóan alkalmas lábuk segíti őket céljuk elérésében. Fogásában *P. Bonnet* legyekkel táplálta állatait, de sajnos egyebet nem ír táplálékukról. Német aquariumisták azonban megfigyelték, hogy egy centiméter hosszúságot is elérő kis halacskákat is elfognak és felfalnak. Ebbeli pompás ügyességük miatt méltán gondolkodóba ejthetik a halastavak tulajdonosait. Ilyen rablópók még, melyek a *Dolomedes*sal a rablás tekintetében számba jöhetnek: a *Diapontia*k Délamerikában, a *Thalassiusok* Délfrikában és ugyanitt a *Palystesek*. A *Dolomedes* amerikai rokonain *Sprung* figyelte meg 1859-ben, hogy halat zsákmányolnak. Azért van aztán az, hogy a halfogó pókok a vizet nagyon kedvelik. *Bonnet* mondja ki, hogy a vidrapókok életmódjában a víznek elsőrendű szerepe van, s lehetlenségnek tartja, hogy e pók még csak átmenetileg is száraz földön víz nélkül húzamosabb ideig tartózkodjék anélkül, hogy szüksége ne szenvedne, amint azt *Pappen-*

heim állította. *Bonnet* számítása szerint az a légbúrok, mely a vidrapókot körül veszi, ha a pók a víz alá hatol, 5-perctől 30 percig is elegendő ahhoz, hogy a pókot a szükséges oxigénnel ellássa. A vidrapókot gyors és biztos menekülése miatt nehéz elfogni és gyűjteni. Gémekek azonban el-elkaptak belőlük egyet-egyet, amint azt a dr. *Vasvári Miklós* kollegám által vizsgált gémgymortartalmakból én magam is megállapíthattam. Tömeges előfordulásuk azonban eddig ismeretlen. Vedlését a vízmenti növényeken végzi függeszkegde, tehát eltérően farkaspókokonaitól, melyek a földbe vájt lyukaik vedlőkamrájában vedlenek. Az áttelelt fiatalok áprilisban már ivarérettek és párosodnak tavasszal, majd a fű és vízínövényzálakra kifeszíti a nőstény hálóját, melyen a tojászsákot elkészíti magának. A tojászsákot magával cipeli az anyaállat, s a fiatalok a víz mellől nem igen vándorolnak el. A víz környéke a Dolomedesek részére tehát jól izolált milió, zárt biotóp. A vidrapók ugyanis szakított a farkaspókfélék földlakó-életmódjával és növénylakó-életmódot választott. A farkaspókok vízkedvelését azonban hatványozott mértékben követi. Egy év alatt több generációja ismeretes, s ami igen jellemző a fajra: fiataljai igen váltakozók színezet és rajzolat tekintetében. E nagyfokú változatosságról *Bonnet* könyvében szép színes táblák tájékoztatnak minket, s kétségtelenül eloszlatják azok illuzióját, akik még most is több fajt vélnek e variációk alapján elkülöníthetőnek. A nagyfokú változatosság mindenesetre megmagyarázza azt a sok synonymát, melyet a pók neve ma visel. Ennek az újfajgyártási mohóságának ez lett a vége, s erről *Bonnet* könyve szintén részletesen beszámol.

Ezzel be is fejeztük vízi rablópókunk vázlatos ismertetését, úgy hogy rátérhetünk *Bonnet* könyvének kifogásolható részeinek a tárgyalására. A kiváló francia bűvár kimerítően foglalkozik a pók leírásával, fiataljainak variálásával, a synonymikával és ismerteti az anyagot, melyet Európa múzeumaiban illetve múzeumaiból személyesen átvizsgált. Szinte természetes is, hogy francia léte az európai múzeumok sorából a Magyar Nemzeti Múzeum anyaga teljességgel hiányzik. Pedig ha szerző átnézte volna a mi anyagunkat és érintkezésbe lépett volna még annakidején magyar szakférfiakkal is, bizonyára kevesebb botlást követett el volna Magyarországot illetőleg.

Ezután adja a Dolomedeseknek európai földrajzi elterjedését országoként. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy e földrajzi rész teljesen hamis képet nyújt az olvasónak. Részletes bírálatára itt nem akarok kitérni, csupán a magyarországi résszel foglalkozom. Mielőtt azonban ezt megtenném, izelítőül legyen szabad felemlítenem, hogy Németország, a Britt Szigetek, Olaszország, Franciaország, valamint Svájc vidrapókjairól 89—36 sorban emlékezik meg. Ausztria, Belgium, Svédország, Hollandia, a spanyol félsziget, s Csehország Dolomedeseit 18—11 sorban tárgyalja igen részletesen. Norvégia, Oláhország, Finnország, Lengyelország, Lettország és a Délszláv-állam vidrapókjairól 8—6 sorban emlékezik meg, majd: Görögország, Magyarország és Esztország Dolomedeseit csak 4—3 sorban intézi el! Történik ez akkor, amidőn pókfaunisztikai tekintetben Magyarország a három nagyhatalom: Anglia, Franciaország és Németország után az első helyen áll, tehát Európában e tekintetben a negyedik állam. A könyv továbbá egyáltalában nem emlékezik meg: sem Litvániáról, sem Bulgáriáról, sem Albániáról, mégkevésbé az európai Törökországról, mely országokban viszont a Dolomedesek szintén élnek.

Bonnet Magyarországról csak *Herman Ottó* és *Chyzer Kulcnynszki* művei alapján vesz tudomást. De úgy a

Délszláv-államot, mint Oláhországot szintén csak e két munka alapján ismerteti, s azok területéről csak onnét említ Dolomedes előfordulást, ahol *Hermanék* gyűjtöttek, azaz melyek Magyarországnak hozzájuk csatolt részeit képezik. Úgy ószerbiai mint óromániai adat természetesen még a mai napig sincs ezekből az államokból. Csonkamagyarországról *Bonnet* csak 5, mondd öt termőhelyet ismer: Budapestet, Vitrovahorát, Klastromalját, Tokajt és Kalocsát. Tetézi hibáit azzal, hogy Budapestet a Börzsönyi hegységbe helyezi a szlovenszkói határ mellé, Vitroharovát és Klastromalját Szlovenszkóból mihozzánk teszi, viszont Sátoraljaújhelyet meg már Szlovenszkóba rajzolja. Legnagyobb tévedése, hogy Kalocsát Újszeged helyére illeszti be.

E földrajzi chaosz után szükségesnek vélem, hogy még azokat a lelőhelyeket felemlítsem, ahol a Dolomedesek minálunk előfordulnak és már ismeretesek voltak akkor is, amidőn *Bonnet* kéziratát készítette, s amelyek kellő utánjárásával könyvébe még jókor belekerülhettek volna: A *Dolomedes fimbriatus* ismeretes még: Magyar Bagórról, Szöllőskéről, Szerednyéről, Vizesrétről és az én gyűjtésem és irodalmi adataim alapján: Szegedről és Deszkről. A *Dolomedes plantariust* pedig ismerjük még: Hátszegről, Apatinról és szintén saját gyűjtéseim alapján: Szegedről és Újszegedről. Ezek a termőhelyek *Bonnet* előtt ismeretlenek.

Ezek után a térkép, melyet *Bonnet* közöl nem a Dolomedesek települési viszonyait, hanem a gyűjtő emberi kéz munkáját, az egyes országok zoológiai kultúrtörténeti állapotát és végül a szerző geográfiában való járatlanságát, esetleg politikai pártállását tükrözi vissza.

A földrajzi rész után részletesen tárgyalja szerző a vidrapók életjelenségeit, életmódját, és több érdekes és eredeti gondolattal ajándékozza meg az arachnológiát. Sajnos épen a táplálkozás terén nem nyújt semmi újat, s e tekintetben nem ismeri a német szerzők legújabb eredményeit sem. *Bonnet* könyve szokatlan azoknak, akik hozzá vannak szokva a német munkák alaposságához és precíz voltához, de aki ismeri a nem német szakirodalmat is, jól tudja, hogy a franciák nem is annyira a problémák kidolgozására és kicsiszolására fektetik a fő súlyt, hanem megengedve sok pongyolóságot és felületességet, gondolataikkal igyekeznek megtermékenyíteni a tudományos kutatásokat. A munka sok hibája ellenére is melegen ajánlható még magyar embereknek is, akik kedvvel bajlódnak édesvizeink tarka és csodálatos élő világával és a halászat mellett egyéb kutató szempontok is érdeklík.

A Balaton tava és az ő halfaunája.

Az utóbbi években azt az örvendetes tapasztalatot tehettük, hogy az idegenek és köztük a világjáró hajlandóságokkal éppen nem dicsekvő franciák is mindig nagyobb érdeklődéssel fordulnak hazánk felé, komoly igyekezetet mutatván az irányban, hogy politikai és gazdasági viszonyainkat közvetlen szemlélődés alapján tanulmányozzák. Így aztán okkal remélhetjük, hogy lassanként eloszlának azok a ködös, nem mindig hizelgő elképzelések, és kivesznek főleg a franciák tudatából azok a furcsa, a komikum határán tévelygő „ismeretek“, melyeket még iskolai, sőt főisolai tankönyvek is bőven terjesztettek felőlünk a háború előtt.

A Balatonnak s az ő különleges természeti kincseinek híre-neve is eljutott végre a francia tudományosság képviselőihez, s ennek köszönhető, hogy a közelmúlt

években két ízben (1924 és 1927) is volt részünk egy kitűnő francia tudósnak, Jacques Pellegrin dr.-nak, a párizsi Természetráji Múzeum (máskép Jardin des Plantes) aligazgatójának, a francia halászati és vízgazdasági egyesület elnökének tanulmányúti látogatásában.

Pellegrin dr.-t a Balatonnak főleg halászati és halbiológiai viszonyai érdekelték és ezért elsősorban Siófokot és Tihanyt látogatta meg. Az előbbi helyen módjában volt tanulmányozni — egy halászatot való részvétel folyamán — nemcsak a Balaton legfontosabb halait s a balatoni haltermelés módját és eszközeit, hanem ennek a nagyszabású, méreteiben egyedül álló halgazdasági üzemnek egyéb érdekes sajátosságait, így többek között halipari berendezéseit is. Később Tihanyban is megfordult Pellegrin, ahol a Biológiai Kutató Intézet tanulmányozása során a Balaton halrajzáról és hidrográfiai viszonyairól nyert tájékoztatást.

Megfigyeléseit és értesüléseit Pellegrin a mult évi gyarmattügyi kiállítás alkalmából a „*La terre et la vie*” című természetráji folyóirat júliusi számában igen rokon-szenves hangú, öt szép fényképfelvétellel illusztrált tanulmányban tette közzé az ismertetésünk élére helyezett cím alatt. A tanulmány kivonatát — az érdekesebb szövegrészek szöszszerinti közlésével — az alábbiakban ismertetjük.

Miután röviden ismerteti a Balaton méreteit, partalakulását és legfontosabb hidrográfiai adatait, így folytatja a személyes tapasztalatok alapján megismert Balatonrész leírását.

„Mióta a háború folyamán Magyarországot megfosztották a tengerhez vezető minden útjától, a tó két partján fekvő csinos fürdőhelyek rendkívül látogatottakká váltak a nyári évszak idején s vendégei főképp Budapest főváros lakosaiból kerülnek ki. A legkeresettebb állomások Balatonfüred az északi parton és Siófok a délin, az utóbbi a Sió kifolyásánál épült kis kikötővel. Rendszeres gőzhajóáratok kötik össze, főleg nyáron, a legfontosabb parti helységeket. A tó felső harmadában nyúlik előre, egy óriásira kinyújtott ujjhoz hasonlóan, a tihanyi félsziget, melyet I. András király által 1055-ben alapított benedekrendi apátsága tesz nevezetessé; két-tornyú templom koronázza, mely csak a XVIII. századból való, ősi kriptája azonban, amely a monostor alapítójának sírját takarja, a XI. században épült.

Ennek az apátságnak lábainál, a félsziget keleti partján, közvetlenül a nagy víz mellett emelkednek az új magyar biológiai kutató intézet épületei. „Ez a nagyszerű (superbe) intézmény, melyet részlesen megtekinthetem ... a legmodernebb felszerelésekkel rendelkezik min-féle limnológiai tanulmány céljaira, úgy fizika-kémiai, mint pedig biológiai szempontból. Valami egészen hasonló van itt az édesvizek tanulmánya részére, mint amilyen a híres tengeri akváriumban, Nápolyban látható, és semmi kétség, hogy a tihanyi állomás is fontos központ lesz úgy a magyar búvárok, mint az idegenek számára, akik itt munkahelyre találnak.”

„A Balatonnak változatos és bőséges halfaunája van. Az előforduló mintegy harminc fajból körülbelül tíz van, amely gazdaságilag is számottevő. A Siófokon székelő Balatoni Halászati Részvénytársaság egységes kezelésében történik ennek a hatalmas vízterületnek halgazdasági kihasználása. A társaságnak a partok különböző pontján kilenc telepe és nagyszámú vontató és csörlős hajója, különböző kisebb-nagyobb halászó szerszáma és egyéb felszerelése van.

A halászatot leginkább nagy, 600 méteres, zsákos húzóhálókkal gyakorolják, melyeket hajók vontatnak.

Ezeket a hálókat a halászok a partok felé, egészen sekély, alig 50 cm.-es vízben huzzák ki. A halászmester egy kis csónakból irányítja a halászatot és ügyel arra, hogy a háló sehol fenn ne akadjon és el ne szakadjon.

Télen a tó, átlag két hónapig, egész szélteben-hosszában befagy és akkor még kocsik is közlekedhetnek egyik parttól a másikig. Ez azonban nem gátolja a halászatot, mert ezt a jég alatt is folytatják nagy húzóhálókkal, amelyek ilyenkor különösen nagy eredménnyel dolgoznak. A társaság ilyenkor a tó jegéből tölteti meg nagyszámú jégvermeit, de Siófokon ezenkívül műjéggyára is van.

A nemes halak szaporításának biztosítására a halászat tavasszal tilalmazva van. Ettől a törvényes tilalmi időtől eltekintve, a halászatot naponta folytatják és az egyes telepekre beszállított halakat, válogatás és kezelés után frissen, jég között az ország különböző vidékeire szállítják. A legközönségesebb halfajokat egy különleges gyárban dolgozzák fel. Hallisztet csinálnak belőle, melynek használata nagyon el van terjedve sertések vagy halak takarmányozására. A hallisztgyár, ha teljes üzemben van, naponta 300 kg. hallisztet termel, amely körülbelül 1.250 kg. friss halból adódik. A gyártás elég hosszadalmas, mert a halakat először légüres térben sterilizálják, azután szárítják és a saját levükben megfőzik; a zsírtartalmat kivonják belőle s azután következik a liszt kiszáritása, egy kis malom által történő megőrlése, végül zsákolása. A balatoni halliszt gyárban készült halliszt, amely friss és jó minőségű halból készül, nem olyan rosszszagú, mint a külföldi hallisztek, miért is az állatok szívesen fogyasztják.

A Balatonban lakó halak egy része azonos formájú a francia folyók halaival, mások azonban a tónak vagy a Duna medencének különleges alakjai. Leghíresebb hala a Balatonnak a híres fogas vagy süllő (Fogache, Sandre, *Lucioperca sandra* C. V.), amely nagyon el van terjedve a Duna egész medencéjében, de „amelynek húsa a Balatonban különleges finomságra tesz szert, minek folytán úgyszólván az egész világon híressé vált” („dont la chair acquiert dans le Balaton une finesse particulière qui lui a valu une réputation quasi mondiale”). Nagy és szép, a sügérnél hosszabb hal ez; 1 m 20 cm. hosszúságot is elér 12—15 kg. súly mellett. Nagyon falánk halpusztító, főleg Cyprinidákkal táplálkozik, de mivel ezek a Balaton nagyon homokos fenekén iszapízt soha nem vesznek fel, a fogas húsának kiválóan finom ízt kölcsönöznek. 35 cm.-nél rövidebb halakat nem engednek ebből a nemes fajból kifogni. A tó számos pontján mesterséges ivóhelyeket létesítettek, hogy ennek a különösen értékes halfajnak szaporodását biztosítsák.

A fogassüllőn kívül volgai vagy orosz süllőt is fognak a Balatonban (*Lucioperca volgensis* Pallas), de ennek súlya nem haladja túl az 1 kg.-ot és sokkal kevesebbre is becsülik. „A többi Percidák közül megemlíti a vágódurbincot (*Perche goujonnière* ou Grémille) és a selymes durbincot (*Schraitzer du Danube*), továbbá a hosszúkás alakú buczót (Apron).

A Cyprinidák közül elsősorban emeli ki a pontyot, amelyet mesterségesen szaporítanak a tóban úgy, hogy minden évben nagy mennyiségű, a magyar tógazdaságokból származó ivadékot halasítanak be a Balatonba. A pontyok szépen fejlődnek a tó aránylag meleg vízében és néha 15—16 kg.-os nagyságot is elérnek.

A Cyprinidák családjának Franciaországban is előforduló balatoni fajairól: a compóról, a márnáról, a pirosszemű keléről és vörösszárnú keszegről, az apró

szivárványos ökléről és a csikokról, úgyszintén a közönséges kárászról csak egész röviden emlékszik meg.

A keszegek, melyekből négy különböző fajt ismernek a Balatonban, rendkívül nagy számban fordulnak itt elő. A kűszökre már bővebben kiterjeszkedik e kis halak nagy fontossága miatt. A ritka sujtásos kűsz (Spirilin) mellett a közönséges szélhajtó kűsz (Ablette commune) rendkívül nagy tömegekben fordul elő. Főleg télen szokták fogni a kikötőkben meritőszákokkal és más kisebb eszközökkel. Nem élelmezési célokra fogják ki, hanem szép ezüstös csillogású pikkelyei miatt, amelyek a halpikkelyfény (essence d'Orient) készítésére, műgyöngyök gyártásának nyersanyagául szolgálnak.

A Balaton a halpikkelyfény készítésének európai központja lett. A háborúban és az ezt követő években a Genfi tó kűszeit is felhasználták ugyan erre a célra, de ott ezek halászata most már mindig jobban alábbhagy és szívesebben fordulnak megint a Balaton felé, hogy onnan hozassák az üveggyöngyök színezéséhez szükséges csillogó anyagot.

A Balatonnak egy másik hala az ugyancsak ezüstös fényű garda (Rasoir, Pelecus cultratus L.) vagy sudár kardos, amely nevét egyenesvonalú hátának és élesvonalú hasának köszönheti, szintén főleg a halezűst előállítására szolgáltat anyagot. Ezenkívül azonban ízletes húsa miatt az u. n. balatoni hering vagyis a halkonzerv egy nemének készítésére is felhasználják. Mint utolsó Cyprinidát, mely elég gyakori a tóban, Franciaországban azonban nem ismeretes, említi Pellegrin a ragadozó önt (Aspe, Aspius rapax Agassiz), amely 8—10 kg. súlyt és 1 m. hosszúságot is elér. Ennek a ragadozónak húsát elég kevésre becsülik.

Ezután a nálunk igen nagyra becsült leső harcsáról (Silurus glanis) emlékezik meg, mely a Balatonban nem ritkán 55—60 kg.-os nagyságban is hálóba kerül, de amelyből a piacon legtöbbször a 2—5 kg.-ig terjedő u. n. III. harcsát értékelik. A csukára vonatkozólag kiemeli, hogy ezt a külföldön jobban becsült ragadozót minálunk sokkal kevesebbre értékelik, mint a fogassüllőt és a harcsát.

Pellegrin dolgozata, mely a francia tudósoknál éppen nem meglepő gondos, élvezetes stílusban a közönség széles rétegei számára íródott, csak egy-két egészen jelentéktelen tévedést tartalmaz, ami azonban semmit nem von le ennek a mindvégig rokonszenves hangnemből tartott megnyilatkozásnak halgazdaságunkra és főleg Balatonunkra nézve már csak propaganda szempontjából is minden elismerésreméltó értékéből.

L. K.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület folyó évi január hó 15-én választmányi ülést tartott, melyen Répássy Miklós elnökléte alatt jelen voltak: Corchus Zoltán, Csörgőy Títusz, dr. Iklódi Szabó János, Kócsy Imre, dr. Lukács Károly, Szalkay Zoltán, ifj. Zimmer Ferenc, dr. Unger Emil választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató és Illésy Zoltán titkár.

Távolmaradásukat kimentették: Antalffy György, Hirsch Géza, dr. Isgum Ádám, dr. Kovács Vilmos, Kuttner Kálmán, Purgly Pál, báró Szurmayer Sándor, dr. Tomcsányi V. Pál és Zimmer Ferenc.

Elnök üdvözlő, a megjelent választmányi tagokat és felkéri az igazgatót a napirend ismertetésére.

1. *Igazgató* jelentést tesz a lengyelországi kivitelről. Lengyelország ugyanis — dacára szerződéses viszonyunknak — a ponty kivitelét január hó elején minden indokolás nélkül egyoldalúan megszüntette. A külügyminisztérium Winckler osztrájtanácsost küldte ki, hogy ez ügyben Lengyelországgal tárgyaljon. A tárgyalás eredménye az volt, hogy Lengyelország január hó végéig 1500 q élőponty bevitelét megengedte, amelyből Magyarországra

700 q és Jugoszláviára 300 q esik. Egyúttal kijelentette, hogy a további bevitel ügyében kompenzációs tárgyalásokba bocsájtkozni hajlandó, ha Magyarország ezen tárgyalásokra bizottságot küld ki. Tekintettel arra, hogy megmaradt halunk legnagyobb része olyan, amelyet Lengyelország vesz fel, nagyfontossággal bírna a lengyel határ felnyitása s az előbb említett bizottságnak összeállítása és Lengyelországba való küldése. A külügyi osztálytól nyert értesülés szerint leghelyesebb lenne, ha a választmány személyes összeköttetések révén hatna oda, hogy a kormány ezt a bizottságot mielőbb összeállítsa és Lengyelországba küldje.

A választmány a jelentést tudomásul vette és felkérte egyes tagjait és az igazgatót, hogy a bizottság kiküldését szorgalmazzák.

2. *Igazgató* jelenti, hogy tárgyalások folynak aziránt, hogy a halra a kormány kiviteli prémiumot nyújtson. A tárgyalások kedvező eredménnyel kecsegtetnek, azonban még nincsenek olyan stádiumban, hogy azokról közelebbit lehetne mondani.

Tudomásul szolgál.

3. *Igazgató* jelenti, hogy az OMGE-val tárgyalt s e szerint az Országos Tényészállat Kiállítás ez évben március hó 17 és 20-ika között lesz. Minthogy ugyanezkor szokott az egyesület közgyűlése lenni, kér utasítást, hogy mely napra tüzze ki. Ugyancsak eldönteni kellene azt is, hogy az egyesület a halászati kiállításon részt vesz-e, s a díjazás miként történjék.

A választmány a közgyűlést március hó 18. napjának délután 6 órájára állapította meg, ezt közvetlen megelőzően 5 órakor választmányi ülés lesz. A kiállítás ügyében akként rendelkezett, hogy a nehéz viszonyokra való tekintettel ez évben tiszteletdíjak nem lesznek, csupán olyan kiténtető oklevelek, amelyeket az OMGE a szokásos módon bocsát rendelkezésre. Megbízta egyben a választmány az igazgatót, hogy a kiállítás rendezőségével tárgyalja azt le, hogy a világítás és víz díját az OMGE vállalja magára, hogy ezáltal az egyesület költségei csökkenjenek.

4. *Igazgató* bejelenti, hogy a jövő közgyűlésnek előterjesztendő az alapszabálynak az a módosítása, mely szerint a választmányi tagok számát 24-ről 30-ra emeli az egyesület. Ez a módosítás függelék útján lesz eszközölhető, amelyet a közgyűlés után a vonatkozó szabályok értelmében 5 példányban kell a belügyminiszter úrhoz felterjeszteni.

A választmány az előterjesztést tudomásul vette és hozzájárult ahhoz, hogy az alapszabályok ily irányú módosítása közgyűlés elé terjesztessék.

5. *Igazgató* felolvassa Rádi Pál, tiszakürti halászmester kérelmét, melyet báró Szurmayer Sándor terjesztett a választmány elé, amelyben nevezett az egyesület pénztárából halászati eszközök beszerzésére 60 pengő kölcsön kiutalását kéri.

A választmány hosszas tanácskozás után akként döntött, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert alapszabályai szerint az egyesület kölcsön nyújtással nem foglalkozhatik. A Zimmer-alap pedig elagott és betegeskedő halászok megsegítésére szolgál, s ezért e célra fel nem használható. A választmány megbízta az igazgatót, hogy folyamodót erről értesítse.

6. *Igazgató* felolvassa Antalffy és Társa, szegedi halászati rt. beadványát, melyben az orosz süllő és román harcsa behozatalának megtiltását kéri.

Dr. Lukács Károly csatlakozott az Antalffy rt. kérelméhez az orosz süllő behozatalának megtiltása ügyében és a balatoni fogas védelme miatt szintén a legerélyesebb intézkedések megtételét kéri, hogy a Németországból és Ausztriából felénk özönlő orosz süllő hazai halaink értékesítését el ne rontsa.

A választmány az orosz süllő behozatalának megtiltását indokoltnak és helyesnek tartja s felhívja az igazgatót, hogy a beadványának továbbvezetéséről gondoskodjék, viszont a harcsa behozatalának tilalmazását nem látja eléggé indokoltnak, mert nézete szerint a harcsa árában való erős visszaesést nem annyira a behozatal, mint a közönség felvevő képességének jelentős csökkenése és újabban a tógazdaságoknak harcsában való erős termelése okozta.

7. *Dr. Karczag* egyesületi tag érdeklődött aziránt, hogy a tógazdaságok rögzített általános kereseti adóját a halárak jelentős leszállására való tekintettel nem lehetne-e kellő arányban leszállítani, és az egyesület nem venné-e kezébe ennek az ügynek elintézését.

A választmány azt határozta, hogy ez az ügy esetről-esetre más, ezért általános lépést nehéz és nem célszerű ebben a dologban tenni, azonban ha bárki ilyen irányú kérelmet a hatósághoz benyújt, ezt az egyesület készséggel támogatja.

8. *Corchus Zoltán* választmányi tag felhívja, hogy a takarmányárak oly magasan vannak, hogy a jövő szezónban az etetés gazdaságosan nem igen lesz eszközölhető. Hallomása szerint a kormány Romániából készül tengerit behozatni, amely a miénkél jóval olcsóbb. Kéri az egyesület vezetőségének figyelmét arra, hogy amennyiben vámmentes takarmány behozatal lenne a jövőben, ebben a halászat is részesüljön.

A választmány a bejelentést tudomásul vette és felhívta az igazgatót, hogy a takarmánybehozatal kérdését kísérje figyelemmel, s ennél a halászat érdekeit a szükséghez képest mozgátsa elő. F.

A csongrád-szegedi tiszai halászlászló társulat f. év február 27-én Szegeden, a városháza tanácstermében tartotta meg évi rendes közgyűlését. Dr. Szakács József elnök ismertette a társulat 1931. évi működését, — indítványára a közgyűlés kimondta, hogy jegyzőkönyvileg örökíti meg a múlt év őszén elhalt igazgatójának, Novobáczky Győzőnek emlékét aki több mint 40 éven át kiváló ügybuzgósággal és eredménnyel látta el a társulat ügyeit. Azután a Csongrád alatti Tiszaszakasz bérlelőjének bérlelendés iránti kérélmét tárgyalta. A folyó lepadt halállománya és az időközben csökkent halárak indokolták tették, hogy a közgyűlés méltányosságból 25% bérlelendést szavazott meg az elmúlt évre és 30%-ot az 1932. évre.

ÚJDONSÁGOK—VEGYESEK.

A tógazdaságok felesleges ivadéknak értékesítési módjára nézve érdekes eszme merült fel a termelők között. Minthogy az ez évi ivadékmennyiség a látszat szerint jóval több, mint amit a tógazdaságok egymás között eladhatnak és megvehetnek, mivel a közvizek népesítésére csak annyi ivadékot fognak felhasználni, amennyit a társulatok és halászbérlők saját erejükből megvehetnek, mert állami vételre számítani nem lehet, állandó megfontolás tárgyát képezte, hogy mi történjék azzal az ivadékmennyiséggel, amely feleslegként a tógazdák kezében marad. Erre nézve az a gondolat is kivihetőnek látszott, hogy az ivadék halliszté dolgoztassék fel. A Balaton Halászló Rt.-nak Fonyódon van halliszt-készítő telepe, s a Rt. igazgatósága hajlandónak mutatkozott az illető tógazdák az ivadék feldolgozása ügyében tárgyalást folytatni. Akit tehát az ivadék értékesítésének ez a — mindenestre a legkevésbé gazdaságos — módja érdekel, forduljon közvetlenül a Balaton Halászló Rt. igazgatóságához Siófokra. F.

Nagy-tétényi szarmata mézspor. Tógazdáink biztos tudják, hogy a szikések feljavítására a kormány előző években kedvezményes áron, vasúti állomásra állítva 40 P-ért szarmata mézsport bocsátott a mezőgazdaság rendelkezésére. Ebbe az akcióba egyszer egészen, egyszer pedig részben sikerült a tógazdaságokat bekapcsolni, s amint arról értesültünk, az eredmény többfelé igen kielégítő volt.

Az állam pénzügyi helyzetének leromlása folytán ezt az akciót is be kellett szüntetni. Minthogy talán egyes tógazdák érdeklődnek az iránt, hogy ez a mézspor miként lehetne beszerezhető, a földművelésügyi minisztérium illetékes osztályából az a felvilágosítást nyertük, hogy ezt a nagy-tétényi szarmata mézsport Budafok vasúti feladó állomásról, vagon tételben az iparvágány 50 P-ért árusítja a Talajművelő Rt. Budapest, IV., gr. Vagyázó Ferenc u. 8. F.

Külföldi lapszemle.

Szüksége van-e Németországnak halbevitelre? Ez a kérdés élénken foglalkoztatja a német kereskedelmi köröket, mert a behozatali tilalmak, vámemelések ügylátszik még mindig nem tűntek el teljesen a horizontról. Ezúttal különösen a tengeri halbehozatalról volna szó, de úgy erre mint az édesvízi halbehozatalra vonatkozólag kimutatható, hogy arra nemcsak azért van szükség, mert a hazai származású halak mennyisége nem képes fedezni a keresletet, hanem azért is, mert bevitel nélkül nem lennének képesek a közönségnek kielégítő választéket nyújtani. A kereskedelem tehát követeli, hogy szabadságát semminemű kényszerrendszabállyal ne korlátozzák. A német halkereskedelemnek esze ágában sincsen többet importálni, mint amennyit a fogyasztópiac okvetlenül megkövetel.

(Zentralblatt für Fisch- Wild- und Geflügelhandel, január 27.)

A bécsi dunai hidrobiológiai állomás röviden összefoglalt történetét és jelenlegi tevékenységi körét ismerteti Cerny Adolf tanár. Vizsgálati területül a Nussdorf-Fischamend közötti mintegy 6 km hosszú holt-Duna, másrészt a March folyónak a Stillfried és Dürnkrot között a Wien-Brünn-i vasútvonal érdekében történt rendezése alkalmával lemetszett kanyarulataiban előálló állóvizek szolgálnak. Ezek biológiai azért is érdekesek, mert az élővízből állóvízzé való átalakulás a vízben élő szervezeteket részben alkalmazkodásra kényszerítette, részben elpusztította, másrészt az új életfeltételeknek megfelelő új szervezetek kifejlődését tette lehetővé. Az állomás 1923-ban egy faházacskából állott, 1925-ben már kielégítően felszerelt laboratórium, munkahelyiségek stb állottak a kutatók rendelkezésére, 1928-ban pedig egy költőházzal is bővítették, jelenleg pedig — bár mint jól felszerelt folyóvízi biológiai állomás egyedül áll a maga nemében — mégis egyre bővülő feladatokról további bővítéseket tesz szükségessé, hogy a gyakorlati

halászat részéről hozzájuk intézett kérdéseket kivizsgálhassák. Főleg haltenyésztési, szennyvizekkel összefüggő és a víz-higiénia körébe eső kérdésekkel fordulnak hozzájuk.

(Allgemeine Fischerei-Zeitung, február 1.)

Uj filmek az édesvízi halászlászló köréből. A németek nagy súlyt helyeznek a film útján való propagandára. A mult év végén tartottak próbabemutatót a legújabb filmekről. Ezek közül az első bemutatja a nagy húzóhálóval való halászlászlót, mely a kb. 500.000 hektár területű állóvizeken szokásos. A fáradságos, hosszú munkának minden fázisát bemutatják a kivonulástól kezdve a hálóknak a szárító állványzatokra való kitergetéséig. A másik film angolnagófogást mutat be az Elba folyón, valamint képekben elregéli az angolnák kalandos élettörténetét. A harmadikat a pontytenyésztésnek szánták és a film válogatott fejezeteket nyújt a mintegy 60.000 hektár területű német tógazdaság életének minden fázisáról.

(Allgemeine Fischerei-Zeitung, február 1.)

A haltenyésztő és piaca c. cikkben Dr. Jaisle, a német pisztrángtenyésztők egyesületének elnöke tör lándsát a halbehozatal korlátozó intézkedések életbeléptetése érdekében. Adatai szerint 1931-ben 78.302 q édesvízi halat vittek be Németországba, melyből 28.195 q esik angolnára, 10.117 q süllőre, 6605 q lazacra, 17.223 q pontyra, 3170 q compóra, a többi egyéb halakra, melyek között 52 q pisztráng is van, ami szinte mikroszkopikusan kevés a többi halfajták beviteléhez képest. Nem is ez a kis behozatal szólaltatja meg a pisztrángtenyésztők elnökét, hanem — amint azt a cikk utolsó bekezdéséből megtudjuk — a német pisztráng kivitele elé gördített francia és svájci vámemelésben jelentkező akadályok.

(Allgemeine Fischerei-Zeitung, február 15.)

A német pisztrángtenyésztés és mi címmel a svájciak mondják el ez ügyben alkotott véleményüket rámutatván arra, hogy az utolsó évtized alatt a német termelés megsokszorozódott, a bevitel a háború előttihez képest. Megállapítható az is, hogy a kivitel már csak azért is elsősorban Svájc felé irányul, mert a pisztrángosok számottevő része a német-svájci határ közelében létesült. Ha hozzávesszük még, hogy Franciaország egy hónap óta jelentékeny vámmal száll szembe a német bevitel ellen, nyilvánvaló, hogy Svájc marad ezek számára egyedüli piac. A következtetés, amit cikkíró levon? Mi lehetne más, mint az hogy sajnálattal állapítja meg, hogy Svájc még nem védekezett eléggé vámmal.

(Schweizerische Fischerei-Zeitung, február.)

(A két utóbbi cikk élénk világot vet Európa minden téren mutakozó gazdasági fejlettségére, amely az árutorlódás legkisebb jelére azonnal a vámvédelem kétes értékű fegyvere után kiált. Rovatvezető.)

A német pontybevitel 1931 főszezonban (szept.—dec.) a Deutscher Fischerei Verein jelentése szerint az 1930. évi 10.765 q-val szemben 11.020 q volt, amelyből 79% esik Magyarországra, és Jugoszláviára, 9% Franciaországra, 8% Oroszországra, 3% Csehszlovákiára. Az importponty átlagára az német határ, vámnélkül, métermázsánként 80 RM. volt az 1930. év 120 RM.-ás árával szemben. Ez a cikk is vámemelést sürget.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, január 31.)

Szomorú jelenségek a keletporoszországi tavak bérbeadásánál címmel arra mutat rá a lötzeni L. Reiser, hogy a halászbérlők között nem ritka az analfabéta nemcsak Kelet-Poroszországban, de a birodalom többi részében is. Kétségbevonja, hogy ezek — ha egyébként ügyes praktikusok is — az előírt könyvitelt és a hatóságok által megkívánt fogási kimutatásokat el tudják készíteni.

Nem farsangi tréfa, hogy egy aischgründi tógazdától pontyivadékokat kért egy laikus két méter hosszú, egy méter széles és 80 centiméter mély kibetónozott medence népesítésére, egyben kezelés és etetés tekintetében tanács iránt is érdeklődött.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, február 14.)

Szemléldések a tógazdasági termelés ezidőszert legfontosabb kérdéseiről. Német szempontból előtérben áll a disciplina kérdése: A Verband Deutscher Teichwirte elnökségének irányításait szorosban betartani. A bevitel kérdése is lényeges, már a kereskedelem is egy fronton áll a termelőkkel, mert attól tart, hogy idegen erők növekvő mértékben nyernek tért. Mindazonáltal a külfölddel való okos megegyezéssel ez a kérdés is megoldható, de nem szabad könnyen venni. Erre int az a körülmény is, hogy míg az összes halfajtákat magába foglaló édesvízi halbevitel határozottan csökkent az előző évvel szemben, addig a pontybevitel számottevően emelkedett. Nem tanácsolhatja az extenzív haltermelés bevezetését, mert ennek a külföld látna hasznát, de mert a takarmánynak készpénzzel vásárlásához sok tógazdának nem lesz meg a módja, a hitel kérdése pedig még nincs rendezve, ennél fogva a csökkent mértékű etetés következményeképpen csökkent haltermés és kisebb átlagsúlyú halak várhatók. Olcsó tengeri iránt birodalomszerte nagy érdeklődés nyilvánult meg, abban azonban mindannyian megegyeztek, hogy a tengeri csak mint póttakarmány jöhet számításba, mert a nagytétényi csillagfűrtöt

nem képes pótolni, sőt túlságavitt tengeri etetéssel a német ponty minőségét rontanák le. Tekintettel arra, hogy a mostani értékesítési szezonban is a kisméretű pontyok okoztak gondot, az áruosztályozásnál az eddigi 46—100 gramm határral jelölt osztályt 46—65 és 66—100 gr. határokkal jelölt harmadik és negyedik osztályra bontanák.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, február 28.)

Halászati tilalmi időszakok Hohenzollernben. Március 1-én kezdődik két hónapi tilalom a domolykóra, szivárványos-pisztrángra és a tokra, május 1-től kezdődőleg június 15-ig pedig tilos a márna, ponty, aland és compó halászata.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, február 28.)

Itt csak csehszlovák pontyokat árusítunk, pontosabban: „a mi jó belföldi pontyjainkról” szóló csehszlovákiaiában újabb felbukkant táblák. Ez is a magyar-jugoszláv pontyok előtt akarja becsukni az ajtót. Elfelejtik, hogy az osztrák-magyar monarchia idején ezek is „a mi jó belföldi pontyjaink voltak”. Ma már nem lennének jók? Dehogynem, csak a politika, és pedig hibás politika, igyekszik kisebb értékűvé degradálni.

(Paul-Vogels Korrespondenzblatt, február 1.)

Halászati társulatok és a vízfolyások népesítése címmel lelkes cikk jelent meg Léger tanárnak, a grenoble-i egyetem halászati intézet igazgatójának tollából, melyben rámutat a természetes vízfolyások halállományának csökkenésére és ennek okaira, egyben az ezzel kapcsolatos tennivalókra. Helyesnek tartja az ikra- vagy ivadékkihelyezés útján való népesítést is, de csak megfelelő helyeken, megfelelő mennyiségben és megfelelő időben. Sokkal célravezetőbbnek látja azonban — még a mesterséges termékenyítésre és keltetésre alkalmas pisztráng esetében is — azt a módszert melynél alkalmas ivóhelyek létesítése, az ivóhalak és a kikelt ivadék hatékony védelme, biztosítja egy erőteljes környezetébe sokkal jobban bele illő halállománynak a kifejlődését. Halászok! tartások tisztelben az ivóhelyeket, gondoskodjatok számukra nyugalomról és védelemről és akkor nemsokára jutalmát látjátok okos magatartástoknak. Gondosan ki kell tehát keresni ezeket a helyeket, melyek többnyire évről-évre a vízfolyásoknak körülbelül u. a. részein található fel. Különösen hivatottak pedig a halászat ilyenirányú előmozdítására a halászati társulatok. Az a halászati társulat, mely ezirányú elhivatottságának eleget tesz, megérdemli az államhatalom legmesszebb menő támogatását.

(Bulletin francais de pisciculture, február.)

A pontytenyésztés jelenlegi helyzete Lengyelországban. A pontytenyésztés az ország függetlenségének visszanyerése óta fejlődött ki és 1926-ban már 60.000 hektár, jelenleg pedig 75.000 hektár körül lehet a tavak terjedelme. Noha az egy lélekre eső halfogyasztás csak 750 gramm, mégis egészen az utolsó évig bevitelre szorult az ország, és pedig mintegy 25%-ot kellett bevitelből fedezni. A piac krízise Lengyelországot is erősen érintette, az árak néhol 2:80-ról 2:50 zlotyra estek. Célkitűzéseik: gyorsan növekvő fajtat kitenyészteni, mellyel elérhetik, hogy egyenarasz pontyok kihelyezése mellett 28—36 hónap alatt piaci árut termeljenek; olcsó etetés és új takarmányfélék kérdésének megoldása.

(Bulletin francais de pisciculture, február.)

Ipari szennyvizek által okozott halászati károk igazolása (folytatás). Röviden vázolja a szervezetlen és szerves szennyvizek közötti különbségeket. Összefoglalja a tennivalókat adott esetre: érdektelen (lehetőleg hatósági) személyek jelenlétében a kárt mennyiségileg megállapítani; 2 átlagpróbát venni tiszta üvegbe (egyiket 10%-os chloroformmal, másikat rövid üllepedés után 10%-os kénsavval) tiszta dugóval elzárni, lepecsételni. Tanukkal a vízfolyást bejárni, vizállásokat feljegyezni, szennyvízbeömléseknél a beömlés alatt és fölött vízpróbákat venni; ezeket tanuk előtt lepecsételni és késelem nélkül vegyvizsgálatra küldeni, stb. Fontos a bejárás végén jegyzőkönyvet felvenni és azt a tanukkal aláírni. Nagyobb károk esetén minél előbb szakértővel helyszíni szemlélt tartani.

(Der Deutsche Fischer, február.)

Pontyoknál előforduló sérülések okai és elkerülése. Dr. Wunder érdekes fényképmellékletekkel illusztrált cikkben mutatja be a különböző ragadozók, sásvágó kasza, halászó eszköz, hőmérsékleti kilengések stb. által okozott sérüléseket, azok jelentőségét a sérült ponty fejlődésére. Javaslatokat is közöl arranézve, hogy miként lehet a sérülések elkerülését elősegíteni.

(Zeitschrift für Fischerei, XXX/1.)

HARCSAIVADÉK, PONTYIVADÉK, SÜLLŐIKRA
 már most köthető,
Magyar tógazdaságok r.-társaságnál,
 Budapest, V., József-tér 8. Telefón: 80-9-21.

rendkívüli gyorsnövésű
NEMES PONTYIVADÉKOT
 A 3 ELSŐ DIJAL KITÜNTETETT
BIHARUGRAI TÖRZSBŐL,
 valamint
harcsaivadékokot és süllőikrát
szállít:
CORCHUS DEZSŐ ÉS ZOLTÁN
BUDAPEST, IX., BORÁROS-TÉR 3. SZ.

ELADÓ!

Nagyobbmennyiségű gyorsnövésű 2—5 dkg-s
 tükrös, pikkelyes nemesponty-ivadék.
 Tógazdaság Tarany, Somogy megye.

Garantáltan egészséges, nemes ponty-
 ivadék 5, 8 és 12 dkg átlagsúlyban

ELADÓ!

Érdeklődők fordulhatnak: a Tatai Hitbizo-
 mányi Uradalom Igazgatóságához Tata.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint február hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	1:50—1:60	P
	közép	1:20—1:50	"
	kicsi	1:00—1:20	"
Édesvízi jegeltponty	nagy	1:00—1:20	"
	közép	— — —	"
	kicsi	0:80—1:00	"
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	7:00— —	"
	II. oszt.	3:60— —	"
	III. oszt.	3:00— —	"
	IV. oszt.	3:00— —	"
Dunai süllő	I. oszt.	5:00— —	"
	II. oszt.	3:00— —	"
	III. oszt.	2:80— —	"
	IV. oszt.	2:80— —	"
Tógazdasági süllő	... ..	2:80—5:80	"
Harcsa	nagy	3:00—4:00	"
	közép	— — —	"
	kicsi	2:00—3:00	"
Harcsa (jegelt)	... ..	— — —	"
Csuka	élő	— — —	"
		— — —	"
Compó	... ..	— — —	"
Márna	... ..	— — —	"
Kecsege	... ..	— — —	"
Kárász	... ..	1:00—1:20	"
Ön	... ..	1:00— —	"
Balatoni keszeg	... ..	0:40—0:60	"

Forgalom közepes, kissé élénk, irányzat lanyguló.

A lap kiadásáért teelős: Dr. Unger Emil.

TECHET RÓBERT

okleveles mérnök BUDAPEST

Vállalja HALASTAVAK tervezését és építését, régi tavak reorganizációját, tavak intenzív racionális kezelését, termések külföldi értékesítését, öntözések, lecsapolások tervezését és építését, földbirtokok felmérését, parcel-lázását, mérnöki és halászati szakvélemények készítését.

VIII., József körút 43. sz. II.
TELEFÓNSZÁM: József 429-22.

HIRSCH IMRE

okleveles gazda

Magyarország és Horvát-Szlavonor-szág legkiválóbb tógazdaságaiban szerzett 17 éves praxsisa alapján

elvállalja tógazdaságoknak a berendezését, kezelését, haltermelések belföldi és külföldi értékesítését, feles és részes tógazdaságok számadásainak szakszerű vezetését s azoknak az ellenőrzését, kihelyezési és lehalászási tervek, halászati üzemterveknek a készítését, valamint etetési előírványzatok

ügyszintén haltakarmányoknak az állandó beszerzését az ország bármelyik részében is. (Telefonszám: 24.)

Szent Anna u. 35

DEBRECEN

MAGYAR

TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809-21. SZ.
LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból SZÁLLIT tenyésztésre

nemestörzsű egynyaras és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsaivadékat, fogassüllő-ivadékat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Örspuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogyszentmiklós, Szabadbattyán, Tápíószecső, Tüsképusztáról és Varáslórlól.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ

R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS BUDAPEST

Levélcím: Budapest 4., Postafiók 271.; Telep és iroda: IX, Csarnok-tér 5.; Elárusítóhely: IX, Közp. vásárcsarnok; Központi iroda: V, József-tér 8., Telefonsz.: Aut. 809-22.

Telefonszám:

Nappal ■
Aut. 856-36.
Éjjel ■
Aut. 591-22.

Szállítási oszt.: Aut. József 68-7-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllőikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

ZIMMER FERENC

BUDAPEST
IX. KER. KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelthalat

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Automata 854-48.
Fióktüzet: V., József-tér Automata 816-79.
Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. J. 335-39.

HALKERESKEDELMI R.-T.

STEINER MÁRKUS

HALNAGYKERESKEDŐ

Bizományi eladásokat is kedvező feltételek mellett vállal el. Telefon: Aut: 866-19.
Este hét óra után 843-27 sz.
Veszek és eladok bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.
Iroda: IX., Erkel-utca II.

Budapest, IX. ker.
Központi vásárcsarnok.

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, para-fa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA

R.-T.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV. Ferenc József-rakpart 6-7
A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között
Telefón: Aut. 843-10.

Fióktüzet: VII. Thököly-út 16 szám
A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt
Telefón: József 361-71.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

Telefón:
IRODA: AUT. 850-71.
ÜZLET: AUT. 855-84.

BUDAPEST IX. KER.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK